

Sivistyslautakunnan lausunto Nurmijärven kunnan palveluverkkosuunnitelmasta 2020-2040

Sivistyslautakunta 30.09.2020 § 59
363/00.01.02.05/2020

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 29.1.2020 § 5 palveluverkkotyön laadinnan aikataulun ja 25.03.2020 § 25 palveluverkon kehittämisen tavoitteet ja periaatteet.

Palveluverkkotyötä on jatkettu valtuuston päätösten mukaisesti ja Nurmijärven kestävä kasvu -ohjelman eli NUUKA-ohjelman tavoitteiden perusteella. Palveluverkkotyötä tehdään kuntalaisia, palvelujen käyttäjiä ja henkilökuntaa osallistaen.

Lautakunnat antavat palveluverkkosuunnitelmasta lausuntonsa kunnanhallitukselle 30.9.2020. Lautakunnat arvioivat esitettyjä suunnitelmia kunnan hallintosäännössä määrättyjen tehtäviensä ja vastuidensa näkökulmasta. Asia on tarkoitus saattaa kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston käsiteltäväksi ja päätettäväksi lokakuussa 2020.

Palveluverkon kehittämisen tavoitteet

Valtuuston 25.03.2020 §25 päätöksen mukaisesti palveluverkon kehittämisen tavoitteita Nurmijärvellä ovat:

- Varhaiskasvatus-, perusopetus- ja mahdollisesti lukiopalvelut sekä kirjasto-, nuoriso- ja vapaa-ajan palveluita ohjataan taajamissa kampuksille.
 - Kampus voi muodostua myös lähekkäin sijaitsevien palveluiden verkostosta
- Uudisrakentamisessa sekä saneeraamisessa suositaan monikäyttöisyyttä sekä tilatehokkuuden nostoa
 - Uudiskohteen täytyy pitkällä aikavälillä olla vanhaa kohdetta taloudellisempi
 - Toimitilasuunnittelussa tulee huomioida monipuolinen käyttäjäkunta sekä tilojen rakenteellinen muuntojoustavuus
- Kouluista ja päiväkodeista muodostetaan hallinnollisesti suurempia yksiköitä
 - Koulujen osalta tavoitteena on yhdistää tällä hetkellä luottamusrehtoreiden johtamat kouluyksiköt isompien kouluyksiköiden virkarehtoreiden johdettaviksi.
 - Päiväkotien osalta yksiköt muodostetaan niin, että päiväkodin johtajalla on johdettavana useampi hallinnollinen yksikkö
- Peruskorjattavien kiinteistöjen kohdalla arvioidaan toimipisteen tarvetta tulevaisuudessa ja verrataan peruskorjauksen kustannusta uuden rakentamiseen.
- Luovutaan kiinteistöitä, jotka eivät palvele kunnan ydintoimintoja
- Koulujen tavoitekoko alakoulujen osalta on 1 - 2 sarjainen koulu
 - Alakoulut pidetään lähipalveluina
 - Koulun minimikoko on 60 oppilasta
- Päiväkotien koko on 3 - 5 -ryhmäinen. Tavoitteena pidemmällä aikavälillä 10-ryhmäiset päiväkodit.
 - Isot päiväkodit sijoitetaan hyvien kulkureittien varrelle

Palveluverkon kehittäminen on jatkuvaa työtä ja palveluverkon kehittämistarpeita arvioidaan vuosittain osana talousarvioprosessia. Palveluverkon toimipisteiden toimivuutta ja taloudellisuutta arvioidaan yhtenäisten kriteerien perusteella. Kriteerien avulla tunnistetaan palveluverkon kohteet, joita tulee kehittää. Asetetuista raja-arvoista poikkeaville kohteille tehdään tarkempi analyysi ja haetaan ratkaisuja

kohteen kehittämiseen. Kehittämisvaihtoehtoja laaditaan useita ja niissä otetaan huomioon palveluverkon pitkän aikavälin kehittämistavoitteet sekä tehdään vaikutusten ennakoarviointi.

Palveluverkkosuunnitelman vaihtoehdot ja niiden sisältö

Palveluverkkosuunnitelmassa kunta on jaettu kolmeen palvelualueeseen tarkastelun selkiyttämiseksi.

- Eteläinen alue: Klaukkalan, Lepsämän, Metsäkylän ja Perttulan-Nummenpään tilastolliset suuralueet
- Keskinen alue: Kirkonkylän, Palojoen ja Nukarin tilastolliset suuralueet
- Pohjoinen alue: Rajamäen ja Röykän tilastolliset suuralueet

Kunkin alueen palveluverkon tarkemmat kuvaukset yksiköittäin on esitetty alueittaisissa taulukoissa (liitteenä). Palveluverkkosuunnitelman keskeiset toimenpide-ehdotukset alueittain ovat seuraavat.

Eteläinen alue

- Urheilupuiston koulun uudisrakennus 2024-2025, koulun laajentaminen 6-9 lk kouluksi ja kapasiteetin kasvattaminen Klaukkalan keskustan ja läntisen alueen kasvua palvelevaksi (noin 550-600 oppilaan koulu). Klaukkalan ja Lepsämän kouluista 0-5 lk koulu. Aitohelmen päiväkodista luovutaan kun eskarit siirtyvät Klaukkalan koululle alkuluokkiin.
- Uusi keskustan alueen suurpäiväkoti (10-ryhmäinen + avoin varhaiskasvatus) Urheilupuistoon 2026-2027 nykyisen Urheilupuiston koulun paikalle. Luovutaan Isosuon ja Suopolun päiväkodeista sekä Vaskomäen päiväkodin lisärakennuksesta.
- Ruotsinkielisen perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen keskittäminen Syrjälän pk:n nykyisiin tiloihin peruskorjauksen yhteydessä 2024-2025. Äppelgården daghem muuttuu suomenkieliseksi päiväkodiksi.
- Alkuluokkatoiminnan käynnistäminen koko alueella (eskarit kouluille).
- Harjulan ja Syrjälän koulujen hallinnollinen yhdistäminen ja opetuksen järjestely kahteen yksikköön 0-2 lk ja 3-6 lk kouluina (tai 0-3 ja 4-6), alkuluokat aloittavat.
- Havumäen päiväkodin muuntaminen Mäntysalon koulun käyttöön ja alkuluokkatoiminnan käynnistäminen Mäntysalon/Haikalan koulussa (Haikalan koulu 0-2 lk, Mäntysalon koulu 3-9 lk).
- Metsäkylän koulu yhdistetään hallinnollisesti Mäntysalon kouluun ja Valkjärven koulu Lepsämän kouluun. Metsäkylän ja Valkjärven koulun lakkauttaminen mahdollista, jos oppilasmäärät jatkavat laskuaan. Uotilan koulun hallinnollinen yhdistäminen selvitetään.
- Yhdistetään hallinnollisesti: Isosuon ja Suopolun päiväkodit, Mäntysalon, Haikalan ja Professorintien päiväkodit, Tähkärinteentien ja Riihipuiston päiväkodit, Syrjälän ja Harjulan päiväkodit.
- Avoimen varhaiskasvatuksen keskittäminen päiväkotien kanssa samoihin tiloihin.
- Lepsämän koulu: vanha suojeltu puukoulu peruskorjataan (ei opetustiloja) ja palanut koulurakennus korvataan siirtokelpoisella moduulirakennuksella. Alueen oppilasmäärien laskiessa Lepsämän koulun toiminta siirretään kokonaan Lintumetsään, jossa nyt on laajat väistötilat. Moduulirakennus siirretään, kivikoulu puretaan ja vanha puukoulu myydään muuhun käyttöön.

Keskinen alue

- Lukioratkaisun vaihtoehdot keskisellä alueella ja muutokset palveluverkkoon:
 - 1) Hajautettu lukio: Lukio jatkaa NYK:n tiloissa, NYK:n uusi liikuntasali 2025, alkuluokat Maaniittuun
 - 2) Uusi keskuslukio: NYK 6-9 lk (Kivelästä ja Sarjalasta luovutaan), Maaniittu, Lukkari ja Karhunkorpi 0-5 lk, Nukarin koulu jatkaa 0-6 lk
 - 3) Keskuslukio Maaniittuun koululle: Lukkari koulu 0-4 lk (vaatii noin 6 ryhmän lisärakennuksen), NYK 5-9 lk (uusi liikuntasali), Karhunkorpi 0-4 lk, Nukari 0-6 lk
- Kirkonkylän päiväkotit lakkautetaan ja puretaan kaikissa vaihtoehdoissa (eskarit alkuluokkiin kouluille), yksityinen Pilke Helmitarha lopettaa.

- Palojoen koulu yhdistetään hallinnollisesti Maaniitun kouluun. Jos oppilasmäärien kehitys jatkuu ennustetusti, Palojoen koulun lakkauttaminen ajankohtaista 2023/2025 (hajautetun lukion vaihtoehdossa oppilaat Maaniittuun).
- Nukarin ja Karhunkorven koulujen hallinnollinen yhdistäminen. Nukarin koulusta luopuminen mahdollista 2030-luvulla: 0-3 lk:n opetus Nukarin päiväkotiin tiloihin, 4-6 lk Karhunkorven koululle.
- Maaniitun päiväkodin ja leikkipuiston alueelle varhaiskasvatuksen kampuksen kehittäminen. Kerhotoiminnalle tilat (luovutaan Mäkituvan kerhosta), suurempi leikkipuisto ja lähiliikuntapaikka, varaus päiväkodin laajentamiselle (lisärakennus).
- Pääkirjaston peruskorjaus 2021-2022 (TA 2021, tekla 25.6.2020)

Pohjoinen alue

- Rajamäen kampus: Seitsemän veljeksien koulun vanhan osan korvaava uudisrakennus (2022-2023), Kuntolan peruskorjaus (2023-2024) ja Rajakaaren uudisrakennus (2024-2025)
 - Rajamäen ja Länsikaaren koulujen 6. lk:t siirtyvät kampukselle
 - Rajamäen koulun E-rakennuksesta luovutaan (mahdollisesti jo aiemmin)
 - Rajakaaren uudisrakennus: liikuntatilat, nuorisotilat, kirjasto (tämä riippuu vielä suojelumerkinnän poistavan kaavamuutoksen hyväksymisestä)
- Lukion toimipiste yläkoulukampuksen yhteyteen tai lukiokoulutuksen keskittäminen Kirkonkylään (jos lukiokoulutus Rajamäellä loppuu).
- Lukion toimipisteen toteutusvaihtoehdot (2024-2025):
 - 1) hankesuunnitelman mukaisesti
 - 2) kevyempi moduulirakenteinen toteutus
 - 3) väistötilojen siirto vuokraus pysyvästi/toistaiseksi
 - 4) olemassa olevien tilojen hyödyntäminen (Työtehoseura)
- Metsolan päiväkodin käyttöönotto 1.1.2021: Rajamäen koulun alkuluokat (0-1 lk), Toivojentien päiväkodin taloista luovutaan
- Tornitien päiväkodin uudisrakennus 2024-2025, luovutaan Isokallion päiväkodista
- Tornitien ja Mutkapolun päiväkotien hallinnollinen yhdistäminen
- Röykkä: päiväkodin omakotitalosta luopuminen (2022), nuorisotilat koululle (2026?), koulun lisärakennuksesta luopuminen (2030+)

Kustannusvaikutukset

Palveluverkkosuunnitelman eri vaihtoehdoissa merkittävimmät kustannuserot syntyvät lukioratkaisun vaihtoehdoista. Tästä syystä kustannustarkastelu painottuu lukioratkaisun tarkasteluun.

	Rakenus- investoinnit	Investoinnit ja ylläpito yhteensä	
		10 vuotta	20 vuotta
V1: Hajautettu lukio (kaksi toimipistettä)			
V1a. Hankesuunnitelman mukainen Rajamäen toimipiste (1806 m ²) + NYK	5,96 + 4,63	15,8	20,5
V1b. Rajamäen toimipisteen kevyempi toteutus (moduulirakentaminen) kampuksen yhteyteen suunnitellussa laajuudessa (1806 m ²) + NYK	5,16 + 4,63	15,0	19,7
V1c. Rajamäen väistötilojen (1152 m ²) vuokraaminen pysyvästi / toistaiseksi lukion käyttöön + NYK	0,55 + 4,63	11,6	17,8

V1d. Rajamäen lukion toimipiste Työtehoseuran koulutuskeskukseen (1160 m ²) + NYK	2,15 + 4,63	12,1	17,0
V2A: Keskitetty lukio (Maaniittu)	7,57	11,9	15,6
V2B: Keskitetty lukio (uudisrakennus)	16,13	20,9	24,8

Kaikissa hajautetun lukion vaihtoehtoissa kustannuksiin on laskettu NYK:n uusi liikuntasali (4,63 milj. €) sekä NYK:n lukion tilojen ylläpitovuokra. Rajamäen toimipistevaihtoehtojen kustannuksia vertailtaessa on syytä huomata, että V1c ja V1d-vaihtoehtoissa lukion tilat ovat merkittävästi suunniteltua pienemmät. Niissä ei ole lainkaan erikoisluokkia eikä oppilashuollon tiloja, vaan lukiolaiset käyttäisivät tältä osin yläkoulun tiloja. Työtehoseuran tilat sijaitsevat noin 800 m päässä kampukselta ja mm. liikuntatiloista.

Maaniittun koululle keskitetyssä lukioratkaisussa kustannuksiin on huomioitu myös muut muutokset palveluverkkoon: Lukkarin koulun lisätila ja sen käyttökustannukset sekä NYK:n uuden liikuntasalin investointi.

Palveluverkkosuunnitelman vaikutusten ennakoarviointi

Osana palveluverkkosuunnitelmaa on toteutettu alueellisten (eteläinen, keskinen ja pohjoinen) suunnitelmien vaikutusten ennakoarviointi (EVA). Osana palveluverkkoprosessia toteutettiin hankesuunnitelmien mukaisten lukiovaihtoehtojen vaikutusten ennakoarviointi kesäkuussa 2020. Tarkastelun jälkeen on selvitetty kustannustehokkaampia vaihtoehtoja hankesuunnitelmissa esitettyjen lukiovaihtoehtojen tilalle. Näitä tarkastellaan osana alueellisia suunnitelmia.

Lausuntovaiheessa EVA on toteutettu tiivistämällä palveluverkkoprosessissa tuotettua tietoa tukemaan päätöksentekoa vaikutusten ennakoarvioinnin näkökulmasta. Vaikuttavuusnäkökulmiksi on valittu Kuntaliiton suosittelemia näkökulmia (talousvaikutukset, asiakasvaikutukset sekä organisaatio- ja henkilöstövaikutukset). Tämän lisäksi on tarkasteltu elinvoimavaikutuksia.

Vaikutuksia on arvioitu kunkin alueen keskeisten elementtien kautta. Eteläisellä alueella tarkastelun paino on Klaukkalan (erityisesti Klaukkalan keskusta-alueen) voimakkaassa kasvussa ja tähän vastaamisessa. Keskisellä alueella palveluverkon tarkastelu rakentuu lukioratkaisun ympärille. Niin ikään pohjoisella alueella palveluverkkoa tarkastellaan lukiokysymyksen kautta.

Eteläinen alue

Eteläisellä alueella tarkastelun paino on Klaukkalan kasvussa ja kehityksessä, sillä nykyinen palveluverkko ei kykene vastaamaan erityisesti Klaukkalan keskusta-alueen odotettuun voimakkaaseen kasvuun etenkin 2020- ja 2030-luvuilla.

Eteläisen alueen palveluverkkosuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet ovat valtuuston 25.03.2020 (§25) päättämien Nurmijärven palveluverkon kehittämistavoitteiden mukaisia. Eteläisen alueen ratkaisulla mahdollistetaan osaltaan Klaukkalan houkuttelevuus erityisesti lapsiperheiden näkökulmasta. Lisäksi panostus taajaman kasvuun ja kehittämiseen uudisrakennusten ja peruskorjausten sekä toiminnallisten muutosten kautta tukevat myös yksityisten palveluiden ja palvelutarjonnan kehittymistä. Tämän ennakoidaan lisäävän edelleen eteläisen alueen veto- ja pitovoimaa. Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen toimintojen uudelleen järjestämisellä saadaan myös tehostettua tilojen käyttöä ja useammasta tilasta luopuminen tuo myös säästöjä. Myös esitetyt hallinnolliset yhdistämiset alentavat käyttötalouden kustannuksia. Lisäksi esitetty toimenpide parantaa palveluiden järjestämisen ja kehittämisen edellytyksiä ja luo puitteet toimipisteverkon jatkekehittämiseksi.

Keskinen alue

Keskisellä alueella palveluverkon tarkastelu rakentuu lukioratkaisun ympärille. Kirkonkylään keskitetyn kunnallisen lukiokoulutuksen vahvuutena nähdään paras saavutettavuus sekä opiskelijoille että henkilöstölle niin kunnan sisällä kuin ulkopaikkakuntalaisille. Lukiokoulutuksen keskittämisen vahvuuksina ovat lukiokoulutuksen käyttökustannusten laskeminen sekä lukion isomman koon mahdollistama laajempi kurssitarjonta sekä opettajien ammatilliset tiimit. Kurssitarjonnan merkityksen korostuminen puoltaa keskitettyä lukiokoulutusta, kun korkeakoulujen päästötodistuksessa painotetaan yhä enemmän kirjoitusten tuloksia.

Mikäli Kirkonkylään keskitettävä kunnallinen lukiokoulutus toteutettaisiin uudisrakennuksena, olisi se tarkastelluista vaihtoehdoista kallein Kirkonkylän päiväkodin luopumisesta syntyvistä säästöistä huolimatta. Uudella lukiorakennuksella pystyttäisiin kuitenkin parhaiten vastaamaan lukiokoulutuksen tulevaisuuden tarpeisiin. Muun palveluverkon osalta ratkaisu mahdollistaa alkuluokkatoiminnan laajentamisen sekä 6-luokkalaisten siirron Nurmijärven yhteiskoululle. Lisäksi oppilasmääriltään pienimpien koulujen hallinnolliset yhdistämiset parantaisivat palveluiden järjestämisen ja kehittämisen edellytyksiä ja toisivat näin käyttökustannusten säästöjä.

Mikäli Kirkonkylään keskitettävä kunnallinen lukiokoulutus toteutettaisiin Maanitun koulun muutoksella olisi se investointi- ja käyttökustannuksiltaan tarkastelluista vaihtoehdoista edullisin kahdenkymmenen vuoden aikajänteellä tarkasteltuna. Kirkonkylän päiväkodista luopuminen tuo myös lisäsäästöä. Tarkastelu pitää sisällään Lukkarin kouluun tarvittavat lisätilat. Sijainniltaan Maaniittu on myös parempi kuin uudisrakennuksen suunnitellut sijaintivaihtoehdot Krannilan urheilupuiston eteläosassa tai Toreeninmäellä. Muun palveluverkon osalta Maaniittu-ratkaisulla on kuitenkin merkittäviä vaikutuksia. Lukkarin koulusta tulisi Kirkonkylän alueen ainoa 0-4 -luokkalaisten koulu (Lukkarin kouluun lisätilat n. kuudelle ryhmälle) ja Nurmijärven yhteiskoulussa olisivat alueen kaikki 5-9 -luokkalaiset (Nukarin koulua lukuun ottamatta). Esitetty ratkaisu pidentäisi erityisesti Helsingintien pohjoispuolen/Raalantien varren asuinalueiden pienimpien koululaisten koulumatkaa. Tämä saattaa lisätä koulukuljetusten kasvua. Esitetty ratkaisu ei kaikilta osin täytä myöskään valtuuston asettamaa tavoitetta (25.03.2020, §25) alakoulujen pitämisestä lähipalveluna. Pienimpien koululaisten pisimmät koulumatkat saattavat myös vaikuttaa heikentävästi Raalantien varrella olevien asuinalueiden ja myös uuden Heinojan omakotitaloalueen houkuttelevuuteen. Maaniittu-ratkaisun merkittävistä vaikutuksista huolimatta syyskuussa 2020 sivistys- ja hyvinvointitoimialan esimiehille kohdistetussa kyselyssä lukiokoulutuksen keskittäminen Maaniittuun sai eniten kannatusta.

Mikäli kunnallista lukiokoulutusta jatkettaisiin hajautetussa mallissa, toisi se toimintojen osalta helpotusta Nurmijärven yhteiskoulun liikuntatiloihin, mutta tarkastelu ei huomioi lukion Kirkonkylän toimipisteen muita korjausinvestointeja. Kirkonkylän päiväkodista luopuminen tuo kuitenkin säästöä. Muun palveluverkon osalta ratkaisu mahdollistaa alkuluokkatoiminnan laajentamisen. Lisäksi oppilasmääriltään pienimpien koulujen hallinnolliset yhdistämiset parantaisivat palveluiden järjestämisen ja kehittämisen edellytyksiä ja toisivat näin käyttökustannusten säästöjä.

Pohjoinen alue

Pohjoisella alueella palveluverkkoa tarkastellaan keskinen alueen tavoin lukiokysymyksen kautta. Mikäli kunnallista lukiokoulutusta jatkettaisiin pohjoisella alueella, toteutettaisiin koulutus hajautetulla mallilla. Tämän etuna voidaan nähdä pohjoisen alueen elinvoiman ja houkuttelevuuden tukeminen sekä lukiolaisten lyhyet koulumatkat. Lisäksi pienempi lukion toimipiste voi näyttäytyä opiskelijoiden, asukkaiden sekä henkilöstön silmissä vetovoimaisempana. Tilojen puolesta lukiokoulutus voidaan järjestää Rajamäellä neljällä eri vaihtoehdolla. Vaihtoehdot asettuvat 17,0-20,5 miljoonaan euroon. Kampusalueelle sijoittuvat moduulirakentaminen, väistötilojen vuokraaminen pysyvästi sekä

hankesuunnitelman mukainen ratkaisu ovat toiminnallisesti tarkasteltuna toimivimpia ratkaisuja. Lukion toimipisteen toteuttaminen kustannustehokkaasti sekä toimintaa palvelevaksi toteutuu parhaimmin kevyemmällä toteutuksella (moduulirakentamisella) kampuksen yhteyteen.

Pohjoisen alueen muun palveluverkon osalta perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaa-ajan palvelujen toimintojen uudelleen järjestämisellä saadaan myös tehostettua tilojen käyttöä ja tiloista luopuminen tuo myös säästöjä. Lisäksi esitetty toimenpide parantaa palveluiden järjestämisen ja kehittämisen edellytyksiä ja luo puitteet toimipisteverkon jatkokehittämiseksi.

Mikäli kunnallinen lukiokoulutus keskitettäisiin Kirkonkylään, tarkoittaisi se pohjoisen alueen lukiolaisten koulupäivien pidentymistä kasvaneen liikkumistarpeen vuoksi. Samalla paine ja kysyntä sisäisen joukkoliikenteen kehittämiseksi kasvaa. Ratkaisun voidaan myös nähdä heikentävän pohjoisen alueen elinvoimaa siitä huolimatta, että Rajamäelle rakennetaan uusi moderni koulukampus.

Osallistaminen

Nurmijärven kunnan palveluverkkotyön läpikantavana ajatuksena on ollut kuntalaisten, palvelujen käyttäjien ja henkilökunnan vahva osallistaminen ja kuunteleminen. Työhön on osallistettu myös luottamushenkilöitä, vaikuttamistoimielimiä ja sidosryhmiä.

Vuoden 2020 aikana kuntalaiset ovat osallistuneet aktiivisesti palveluverkkotyöhön *Me tehdään Nurmijärvi* -osallisuustyön avulla. Ajatuksiaan palveluverkon kehittämiseen on voinut kertoa läpi palveluverkkotyön niin työpajoissa, kyselyissä kuin Nurmijärven kunnan ensimmäisessä webinaarissakin. Laajat sekä tarkoin suunnitellut ja ajoitetut osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuudet ja keinot sekä kunnan verkkosivuilla julkaistut tulosten yhteenvedot ovat keränneet kuntalaisilta kiitosta. Syys-lokakuun vaihteessa kuntalaiset pääsevät vielä kerran kommentoimaan palveluverkkosuunnitelmaa webinaarin ja kyselyn avulla. Tulosten yhteenveto toimii palveluverkkoesityksen viimeistelyn tukena.

Palveluverkkotyöhön on osallistunut alusta alkaen laajasti myös ratkaisuja eniten koskettava ryhmä eli palveluiden käyttäjät ja palveluiden tuottajat. Sivistys- ja hyvinvointitoimialan henkilöstön ajatuksia palveluverkon priorisoinneista kerättiin jo alkuvuonna 2020. Samaan aikaan myös perusopetus- ja lukioikäisiltä sekä kaikkein pienimmiltä eli varhaiskasvatuksen asiakkailta kysyttiin näkemyksiä palveluverkon kehittämisen suunnista ja tärkeistä elementeistä. Ajatuksia lukioratkaisuun sekä Rajamäen kampuksen hankesuunnitelmiin kysyttiin keväällä 2020 perusopetuksen oppilailta (5-9lk), opiskelijoilta sekä henkilökunnalta. Vaihtoehtoista kuultiin myös nuorisovaltuustoa. Syyskuussa 2020 sivistys- ja hyvinvointitoimialan esimiehet arvioivat vielä alueelliset palveluverkkosuunnitelmaluonnokset ennen lautakuntien lausunnonantovaihetta.

Vaikuttamistoimielimet (nuorisovaltuusto, vanhuusneuvosto, vammaisneuvosto ja kyläasiain neuvottelukunta) ovat osallistuneet aktiivisesti läpi palveluverkkotyön. Erityisesti nuorisovaltuuston korostunut rooli palveluverkkotyössä on huomioitu ja nuorisovaltuustolta pyydettiin mm. erilliset kommentit lukioratkaisusta ja Rajamäen kampuksen hankesuunnitelmista. Kaikilla vaikuttamistoimielimiltä pyydetään lausunto palveluverkkosuunnitelmasta 2020 kesäkuisen lukioratkaisun ja Rajamäen kampuksen hankesuunnitelmien tavoin. Lausunnot toimivat palveluverkkoesityksen viimeistelyn tukena.

Kunnan luottamushenkilöitä on osallistettu läpi palveluverkkotyön. Alkuvuonna 2020 työpajoissa määritettiin yhteiset palveluverkkosuunnitelman kriteerit ja työnlaadinnan suuntaviivat. Työn etenemisestä on myös kerrottu läpi vuoden erilaisissa tilaisuuksissa mm. valtuuston kyselytunneilla. Kunnanhallitus on toiminut palveluverkkosuunnitelman laadinnan ohjausryhmänä.

Liitteet

Palveluverkkosuunnitelma 2020-2040
Alueittaiset suunnitelmataulukot
Lukioratkaisujen kustannusvertailu
Vaikutusten ennakoarviointi

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Esitys

Sivistyslautakunta antaa palveluverkkosuunnitelmasta seuraavan lausunnon:

Sivistyslautakunta on päättänyt kokouksessaan 11.6.2020 esittää, että lukiokoulutus järjestettäisiin tulevaisuudessa yhdessä toimipaikassa Nurmijärven kirkonkylässä uudessa lukiolle rakennetussa koulurakennuksessa Toreeninmäellä. Keskitetyn lukion toteuttamiseen on tullut uusi vaihtoehto kesäkuisen esityksen jälkeen.

LUKIORATKAISU

Sivistyslautakunta esittää kunnallisen lukiokoulutuksen järjestämistä yhdessä toimipisteessä nykyisen Maaniitun koulun tiloissa. Verrattaessa erilaisia lukioratkaisuja tulee lukiokoulutuksen sijoittaminen Maaniitun kouluun investointiratkaisuissa edullisimmaksi. Lisäksi seuraavat näkökulmat puoltavat kunnallisen lukiokoulutuksen sijoittamista yhteen toimipisteeseen.

Lukiokoulutuksen toiminnan keskittäminen yhteen toimipisteeseen tuo toiminnallisia ja pedagogisia etuja sekä sujuvuutta tukipalvelujen saatavuuteen. Keskittäminen yhteen toimipisteeseen mahdollistaa laajemman ja monipuolisemman kurssitarjonnan valinnaisuuden näkökulmasta, henkilökunnan paremman hyödyntämisen opetuksen antamiseen sekä opiskeluun liittyvät tukipalvelut (koulusihteeri- ja erityisopetuspalvelut) ovat paremmin opiskelijoiden saatavilla. Opiskelijat tulevat tasavertaisempaan asemaan yhden toimipisteen ratkaisussa esim. suhteessa ryhmäkokoihin, joissa opetusta annetaan. Tällä hetkellä kirkonkylän toimipisteessä opiskelijat ovat opiskelleet suuremmissa ryhmissä kuin Rajamäellä. Lukion keskittyminen yhteen toimipisteeseen mahdollistaa oppiaineryhmissä laajemmat mahdollisuudet kehittää yhteisopettajuutta ja oppiainerajat ylittäviä opintokokonaisuuksia, joita on huomioitu myös uusissa lukion opetussuunnitelmissa. Myös lukiokoulutukseen liittyvien kehittämistoimintojen toteuttaminen ja kehittämishankkeisiin osallistuminen on helpompaa, kun lukio toimii yhdessä toimipisteessä. Yhdessä lukiorakennuksessa on mahdollista joustavammin toteuttaa lukiokoulutusta. Nykytilanteessa sijoittuminen perusopetuksen kanssa samoihin tiloihin on tuonut haasteita kahden lukioyksikön aikataulujen yhtenäistämiseen, koska kummassakin yksikössä joudutaan huomioimaan koulukuljetusten aikataulut ja yhteiset tilat perusopetuksen kanssa.

Oppilaille, opiskelijoille ja henkilöstölle tehdyn kyselyn perusteella on tärkeintä, että lukion kurssivalikoima on monipuolinen ja opintojen suorittamisessa on joustavuutta. Tämä toteutuu parhaiten nykyresursseilla keskitetyssä lukioratkaisussa. Henkilöstön mukaan eniten kunnallisen lukiokoulutuksen houkuttelevuutta lisäisi uusi kirkonkylään keskitetty lukio.

Nuorisovaltuusto on nostanut kesällä 2020 lausunnossaan esille lukiokoulutuksen järjestämiseen liittyen seuraavia asioita: Tärkeä lukiopäätöksissä huomioon otettava asia on tarjottavan koulutuksen kokonaisvaltainen korkea laatu. Nuorisovaltuuston mukaan keskitetty lukio pystyy tarjoamaan opiskelijoille merkittävästi laajemman ja joustavamman kurssitarjonnan. Lukioikäisten nuorten näkökulmasta lukion erillisyyden peruskoulusta tekee lukiosta huomattavasti houkuttelevamman vaihtoehdon. Omat tilat parantaisivat lisäksi lukio-opiskelijoiden viihtyvyyttä ja

opiskelurauhaa. Keskittämällä kunnallinen lukiokoulutus Kirkonkylään voitaisiin varmistaa se, että kohtuullisen matkan päässä kunnan suurimmasta taajamasta sijaitsee tulevaisuudessakin laadukas lukio, johon pääsee myös matalammalla keskiarvolla. Nuorisovaltuuston mukaan keskitetyn lukion sijoittamista Kirkonkylään puoltaa kunnan palveluverkon tasapuolinen kehittäminen pitkällä aikavälillä. Kunnallisen lukiokoulutuksen tulee olla saavutettavissa joka puolelta kuntaa.

ETELÄINEN ALUE

Sivistyslautakunta toteaa, että eteläisen alueen osalta tulee huolehtia, että vuosikymmenen loppuun mennessä on riittävästi päiväkotipaikkoja ja alakoulujen ikäisille koulupaikkoja. Valtuuston asettamien kriteerien mukaisesti Klaukkalan alueelle on mahdollista muodostaa kampusalueita. Klaukkalan keskustan kampusalueen muodostavat Urheilupuiston koulun uudisrakennus, Klaukkalan koulu, Monikko sekä nykyisen Urheilupuiston koulun tilalle rakennettava iso päiväkotikoulu. Lisäksi on tulevaisuudessa mahdollista sijoittaa alueelle kirjasto. Tällöin voidaan hyödyntää urheilualuetta sekä mahdollistaa tilojen yhteiskäyttö.

Muut toiminnalliset kampukset muodostuvat luontevasti Haikala-Mäntysaloon sekä Syrjälä-Harjulaan. Näille alueille muodostuu päiväkotikouluksia. Sivistyslautakunta puoltaa ruotsinkielisten palvelujen siirtämistä nykyiseen Syrjälän päiväkotiin.

KESKINEN ALUE

Sivistyslautakunta puoltaa keskisen alueen palveluverkkoratkaisussa lukiotoiminnan keskittämistä Maaniitun koulun ja tämän ratkaisun mukaista palveluverkkoa varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen. Perusopetuksen keskittäminen vaikuttaa osalla perusopetuksen oppilaista koulumatkoihin. Kirkonkylän pohjoisosista asuvat oppilaat tulee ohjata Karhunkorven kouluun. Keskitettäessä perusopetusta ja lukiotoimintaa muiden kouluille palveluja tuottavien toimijoiden kuten oppilas- ja opiskelijahuollon, nuorisopalveluiden sekä kirjasto- ja kulttuuripalvelujen työskentely helpottuu, koska samalla kertaan tavoitetaan useampi oppilas ja opiskelija. Keskiselle alueelle esitetty palveluverkkoratkaisu parantaa kirkonkylän osalta liikuntapalveluja uuden liikuntasalin myötä.

POHJOINEN ALUE

Sivistyslautakunta puoltaa Rajakaaren uudelleen rakentamista ja sinne liikunta- ja nuorisotilojen sekä kirjaston sijoittamista. Rajakaaren liikuntatilat palvelevat Rajamäen koulun liikuntatuntien järjestämistä sekä mahdollistavat Rajamäen alueella riittävät liikuntatilat vapaa-ajan käyttöön. Uusi Rajakaari ja Seitsemän veljeksien uudet tilat ja peruskorjattu Kuntola-rakennus muodostavat luontevan kampuksen pohjoisella alueella. Varhaiskasvatuksen osalta voidaan luopua esitetyistä tiloista, kunhan Tornitien päiväkotikoulu toteutetaan vähintään seitsemän ryhmäisenä päiväkotina.

Sivistyslautakunta puoltaa nuorisotilan siirtämistä Röykän koululle oppilasmäärän laskiessa. Tällöin voidaan luopua vuokratilasta Röykässä. Röykän koulussa tulee säilyttää kuudennet luokat, vaikka muut alueen kuudesluokkalaiset siirretään yläkoulun tiloihin.

YLEISTÄ PALVELUVERKKOSUUNNITELMASTA

Sivistyslautakunta toteaa, että valmistellut alueelliset palveluverkkosuunnitelmat on laadittu valtuuston antamien kriteerien pohjaisesti. Esitetyt hallinnolliset yhdistämiset tukevat johtajuuden kehittämistä kouluissa ja päiväkodeissa. Palveluverkkoratkaisut mahdollistavat alkuluokkatoiminnan laajenemisen.

Valmistelija

Sivistysjohtaja Tiina Hirvonen, puh. 040 317 4410

Asian käsittely

Lautakunnan jäsen Riikka Raekannas esitti palveluverkkosuunnitelman lausunnon palauttamista valmisteluun. Raekannas teki seuraavan palautusesityksen:

Sivistyslautakunta palauttaa palveluverkkosuunnitelman lausunnon valmisteluun. Lautakuntien yhteiskokouksessa 30.9 klo 17 esiteltiin palveluverkko liiteaineistoinen. Samaa aineistoa on esitelty valtuuston kyselytunnilla 21.9. Lautakunnan kokouksessa on esityksenä hyväksyä lausunto, jonka valmisteluun lautakunta ei ole voinut antaa evästystä. Lisäksi kuntalaisille on juuri avattu palveluverkkokysely tänään 29.9 jota asiantuntijalausunto ei pääse ottamaan huomioon. Suunnittelussa on useampi kohta, jotka vaativat lisäselvityksiä ja vaikutusarviointien tekemistä.

Riikka Raekannaksen palautusesitys evästyksineen on liitteessä 5.

Heinonen, Keturi, Linna ja Oksa kannattivat Raekannaksen esitystä.

Koska oli tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, puheenjohtaja määräsi suoritettavaksi nimenhuutoäänestyksen siten, että JAA = esittelijän pohjaesitys ja EI = Raekannaksen muutosesitys.

Äänestystulos:

JAA 4 (Martelius, Kakko, Kiurunen, Valli)

EI 6 (Heinonen, Keturi, Linna, Oksa, Raekannas, Kalliokoski)

Päätös

Lautakunta päätti palauttaa äänin 4–6 (äänestys: 4 JAA, 6 EI) lausunnon uudelleen valmisteltavaksi. Lautakunta antoi evästyksen lausunnon uudelleen valmistelua varten. Lisäselvityksiä edellytettiin lukioratkaisuun, 6. luokkien siirtämisestä yläkouluihin, alkuluokkien keskittämiseen, hallinnolliseen yhdistämiseen, kampusalueisiin, palveluverkon tarkasteluprosessiin ja palveluverkon kehittämisen tavoitteisiin.

Lukioratkaisu, evästys:

Lisäselvityksissä tulee esittää muita ratkaisuja lukiokoulutuksen järjestämiseksi ja vaikutusarvioinnin tekemistä alakoululaisiin ja alueen vetovoimaan nähden. Lukiokoulutuksen järjestämisessä tulee pohtia muita vaihtoehtoisia järjestämispaikkoja/ kouluja. Lisäksi tulee tarkastella tilojen turvallisuutta ja terveellisyyttä sekä esittää kustannusarviot ratkaisujen vaikutuksista koulukyhteihin. Alueen perheitä, opettajia ja kuntalaisia tulee kuulla.

6 lk yläkoulujen yhteyteen, evästys:

Lapsivaikutusarviointit tulee toteuttaa ja pedagogiset perusteet esittää. Opetuksen järjestäminen/opetustapa alakoulussa ja yläkoulussa eroavat toisistaan merkittävästi (luokanopettajat alakoulussa, aineenopettajat yläkoulussa), lisäselvityksiä edellytetään toteutusmallista.

Alkuluokkien keskittäminen, evästys:

Vaikutusarviointit tulee toteuttaa ja esittää miten ehyt koulupolku turvataan alakoulun ajan.

Hallinnollinen yhdistäminen, evästys:

Hallinnollisen yhdistämisen talousvaikutukset tulee selvittää ja esittää miten hallinnollinen yhdistäminen sujuvoittaa hallintoa ja antaa joustavuutta resurssointiin. Hallinnollisessa yhdistämisessä tulee huomioida, että hallinnollinen yhdistämien on hallinnon yhdistämistä, ei

opetustilojen yhdistämistä.

Kampusalueet, evästys:

Tulevaisuudessa ei saa aiheuttaa kohtuutonta painetta pelkästään yhteen yksittäiseen kampusalueen kouluun. Tulevaisuudessa joustavassa ja dynaamisessa palveluverkkokehityksessä tulee huomioida oppilaiden ohjaaminen kouluihin, joissa on tilaa. Tämä varmistaa tilojen riittävyyden ja välttää ylimääräisiltä laajennustarpeilta.

Palveluverkon tarkasteluprosessi, evästys:

Lisäselvityksiä edellytetään toteutusmallista. Ennakoivia kirjauksia tulee välttää. Tarkasteluun joutuneet kohteet tulee tuoda sivistyslautakunnan arvioon ja kehitettäväksi heti prosessin alussa. Toteuttaminen esimerkiksi vuosittain sivistyslautakunnan vuosikellon yhteydessä.

Palveluverkon kehittämisen tavoitteet, evästys:

Ei tarvetta ennakoiville kirjauksille. Kirjaukset tulevat mahdollisten tarkasteluprosessien ja tehtyjen vaikutusarviointien kautta.

Lisäksi lautakunta nosti esille seuraavia asioita:

- Urheilupuiston alueen liikennejärjestelyt, miten liikennejärjestelyt on suunniteltu toteutettavan liikennevirtojen kasvaessa sekä miten autojen pysäköintimahdollisuudet on järjestetty
- eteläisen alueen osalta tulevan ohikulkutien vaikutukset
- siirtokelpoisten moduulirakennusten käyttökokemukset
- keskisellä alueella liikuntasalirakennuksen sijoituspaikka